COPAD

JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2008. december 3. [1]

I – Bevezetés

1. A jelen eljárás első ízben veti fel a használati szerződés védjegyoltalom kimerülésére gyakorolt hatásának kérdését. Azt kell megvizsgálni, hogy a védjegyjogosult felléphet-e az ellen, hogy a védjeggyel megjelölt árukat akciós áruk forgalmazójánál „kiárusítsák", annak ellenére, hogy a használati szerződés az engedélyesnek kifejezetten megtiltja az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést. Különösen az a kérdés, hogy egy áru luxustermékként való elismertségét figyelembe kell-e venni mint az áru minőségére vonatkozó jellemzőt, és ha igen, milyen feltételekkel.

II – Jogi háttér

2. Az alkalmazandó szabályozást a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv tartalmazza. [2]

3. A 7. cikk rendelkezik a védjegyoltalom kimerüléséről:

„(1) A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket ő hozott forgalomba, vagy amelyeket kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba a Közösségben.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a jogosultnak jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az áruk további forgalmazását ellenezze, különösen, ha az áru állagát, állapotát – a forgalomba hozatalt követően – megváltoztatták, illetve károsították."

4. A 8. cikk a védjegyre vonatkozó használati engedély hatásairól rendelkezik:

„(1) A védjegy használati engedély tárgya lehet a tagállam egésze vagy egy része, illetve az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egésze vagy egy része tekintetében.

1 – Eredeti nyelv: német.

2 – HL 1989. L 40., 1 o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o., módosította az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás XVII. melléklete (HL 1994. L 1., 482. o.).

A használati engedély kizárólagos vagy nem kizárólagos lehet.

(2) A védjegyoltalom jogosultja a védjegyoltalomból eredő jogaira hivatkozással felléphet az olyan használóval szemben, aki megsérti a használati szerződésben a szerződés időtartamára, a használat tárgyát képező védjegy lajstromozott alakjára, a használati engedéllyel érintett áruk vagy szolgáltatások körére, a védjegyhasználat területi hatályára, valamint az engedélyes által gyártott áruk vagy nyújtott szolgáltatások minőségére kikötött bármely feltételt."

III – A tényállás, az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

5. A Christian Dior couture SA (a továbbiakban: Dior) 2000. május 17-én használati szerződést kötött a Dior védjeggyel megjelölt fűzők gyártása és forgalmazása tekintetében a Société industrielle de lingerie (a továbbiakban: SIL) társasággal. A szerződés 8.2. cikkének 5. §-a szerint „a védjegy közismertségének és presztízsének fenntartása céljából az engedélyes vállalja, hogy – a használat átengedőjének előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül – nem értékesít nagykereskedők, kollektív szervezetek diszkontáruházai, akciós áruk forgalmazói, áruikat csomagküldés vagy ügynökhálózat által, illetve otthoni személyes vásárlás útján forgalmazó vállalkozások számára, és megtesz minden szükséges intézkedést annak céljából, hogy e szabályt saját forgalmazói vagy kiskereskedői is betartsák."

6. Az ügy irataiból megállapítható, hogy a SIL ellen 2001. november 14-én csődeljárás indult.

7. A SIL ezt követően a használati szerződéssel érintett védjeggyel megjelölt árukat értékesített az akciós árukat forgalmazó Copad International (a továbbiakban: Copad) társaság részére. A Copad az áruk egy részét továbbértékesítette harmadik felek számára. A Dior ekkor védjegybitorlás megállapítása iránt keresetet indított a SIL és Copad ellen.

8. A Cour d'appel de Paris úgy határozott, hogy a SIL a jogvita tárgyát képező áruk Copad részére történő értékesítésével nem sértette meg a védjegyoltalomból eredő jogokat. Azt is megállapította ugyanakkor, hogy ezen értékesítések nem vezettek a Dior védjegyoltalomból eredő jogainak kimerüléséhez. Mivel a Dior továbbra is érvényesíthette a védjegyoltalomból eredő jogait, a Cour d'appel a Copaddal szemben intézkedett az eltiltás, az elkobzás és a megsemmisítés tárgyában.

9. A Copad és a Dior e határozat ellen fellebbezést nyújtott be a Cour de Cassation elé. Ez utóbbi az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„1. A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdését

akként kell-e értelmezni, hogy a védjegyoltalom jogosultja a védjegyoltalomból eredő jogaira történő hivatkozással felléphet az olyan használóval szemben, aki megsérti a használati szerződésben foglalt azon kikötést, amely – a védjegy presztízséhez kapcsolódó okoknál fogva – tiltja az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést?

2. Ugyanezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy valamely védjeggyel megjelölt áruknak az Európai Gazdasági Térségben az engedélyes által történő, a használati szerződésben foglalt azon kikötést sértő forgalomba hozatalát, amely – a védjegy presztízséhez kapcsolódó okoknál fogva – tiltja az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést, úgy kell tekinteni, hogy ahhoz a védjegyjogosult nem adta hozzájárulását?

3. Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén a védjegyjogosult ugyanezen jogszabály 7. cikkének (2) bekezdése alapján hivatkozhat egy ilyen kikötésre az áruk további forgalmazásának megakadályozása céljából?"

10. Írásbeli észrevételt nyújtott be, és a 2008. november 19-i tárgyaláson szóbeli észrevételt tett a Copad, a Dior, a francia kormány és az Európai Közösségek Bizottsága.

IV – Jogi értékelés

11. Az alapeljárásban három fél áll egymással szemben, akik egymás között bizonyos tekintetben szerződéseket kötöttek. A Dior használati szerződést kötött a SIL-lel, a SIL pedig árukat értékesített a Copadnak. Az előzetes döntéshozatali kérelem azonban nem az e felek között felmerült szerződéses igényekre, hanem az azon védjegyoltalomból eredő jogokra vonatkozik, amelynek jogosultja a Dior. Ennek megfelelően az első kérdés azon védjegyoltalomból eredő jogokra vonatkozik, amelyeket a Dior a SIL-lel szemben, míg a második és a harmadik kérdés azon jogokra, amelyeket a Copaddal szemben érvényesíthet.

12. A válasz döntően a használati szerződésnek a védjegyoltalomból eredő jogokra gyakorolt hatásától függ. Éppen ezért az érintett rendelkezéseket, azaz a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, valamint 7. cikkének (1) és (2) bekezdését nem szabad külön-külön vizsgálni és értelmezni. Ugyanakkor figyelni kell arra, hogy a védjegyjogosult védjegyoltalomból eredő jogai, ha nem szükséges, ne érvényesüljenek szélesebb körben harmadik személyek tekintetében, mint az engedélyes tekintetében.

A – *Az első kérdésről*

13. Első kérdésével a Cour de Cassation annak pontosítását kéri, hogy a SIL megsértette-e a Dior védjegyoltalomból eredő jogait azzal, hogy az árukat a Copadnak értékesítette.

14. Első látásra nem egyértelmű a védjegyjogi igény érvényesítéséhez fűződő érdek, mivel a használati szerződés megsértése nyilvánvalónak tűnik. Elképzelhető azonban, hogy az engedélyes ellen folyó csődeljárásban a szerződésből eredő igények nem nyújtanak megfelelő védelmet.

15. A védjegyoltalomból eredő jogok a 89/104 irányelv 5. cikkében jelennek meg: e rendelkezés olyan kizárólagos jogot ruház a védjegyjogosultra, amely alapján az bármely harmadik személynek megtilthatja, hogy a védjeggyel ellátott termékeket importálja, eladásra felkínálja, forgalomba hozza, vagy e célból raktáron tartsa. [3]

3 – A C-16/03. sz. Peak Holding ügyben 2004. november 30-án hozott ítélet (EBHT 2004., I-11313. o.) 34. pont.

16. A védjegyhasználati szerződés természetéből eredően lehetővé teszi a használónak, hogy a védjegyet a szerződésben meghatározott módon felhasználja. Feltételezhetnénk, hogy a védjegyjogosult korlátozás nélkül felléphet védjegyen fennálló javainak érvényesítése érdekében, amennyiben a használó a használati szerződést megsértve használja a védjegyet.

17. A 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése ugyanakkor ettől eltérő szabályokat tartalmaz. E rendelkezés ugyanis nevesít több olyan, a használati szerződésben szereplő kikötésre vonatkozó szerződésszegést, amelyek címén a védjegyoltalom jogosultja a védjegyoltalomból eredő jogaira hivatkozással felléphet a használóval szemben:

„A védjegyoltalom jogosultja a védjegyoltalomból eredő jogaira hivatkozással felléphet az olyan használóval szemben, aki megsérti a használati szerződésben a szerződés időtartamára, a használat tárgyát képező védjegy lajstromozott alakjára, a használati engedéllyel érintett áruk vagy szolgáltatások körére, a védjegyhasználat területi hatályára, valamint az engedélyes által gyártott áruk vagy nyújtott szolgáltatások minőségére kikötött bármely feltételt.”

18. Az érintettek egybehangzóan elismerik, hogy az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítés tilalmát az e rendelkezésben szereplő szerződéses feltételek egyike sem érinti kifejezetten. A Dior ugyanakkor jelezte, hogy szerinte vagy a feltételek e felsorolása nem tekinthető kimerítőnek, vagy az értékesítési tilalom besorolható valamelyik említett feltétel alá.

19. A Dior alapvetően a 89/104 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének tág értelmezését tartja szükségesnek a használati szerződés tárgyát képező szellemi tulajdon védelme érdekében. Álláspontja szerint ez következik a rendelkezés szövegéből, mivel az a „használati szerződés […] bármely feltételének" megsértését említi, mint amely lehetővé teszi a védjegyjogosult számára a védjegyoltalomból eredő jogainak érvényesítése érdekében történő fellépést. A felsorolás nem kimerítő volta egyébként szerinte abból is kitűnik, hogy nem szerepel benne a védjeggyel megjelölt és értékesített áruk mennyiségének túllépése.

20. Ezen utóbbi érvével a Dior feltehetőleg arra utal, hogy a használati szerződésben szereplő mennyiségi korlátozásoknak védjegyjog tekintetében is hatást kell gyakorolniuk. Ez az elképzelés, amelyet a 89/104 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének szövege egyáltalán nem alapoz meg, semmi esetre sem kötelező jellegű. [4] Végeredményben azonban e kérdésről itt nem is kell dönteni.

4 – A Bizottság által e tekintetben hivatkozott, a C-173/98. sz., Sebago és Maison Dubois ügyben 1999. július 1-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-4103. o.) nem a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésére, hanem a 7. cikk (1)bekezdésére vonatkozott.

21. Emellett a Dior az érvelését általában véve is a 89/104 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének szelektív módon idézett szövegére alapozza. Amint azt a Copad, Franciaország és a Bizottság joggal állapította meg, az egyes feltételek felsorolása nem példálózó módon került megfogalmazásra. A 8. cikk (2) bekezdése éppen ezért nem tesz lehetővé a védjegyjogosult számára a védjegyoltalomból eredő jogainak érvényesítése érdekében történő fellépést a használati szerződés bármilyen megsértése esetén. Ellenkezőleg, ez csak az e rendelkezés által a kifejezetten megjelölt feltételekre vonatkozó szerződésszegés esetén lehetséges.

22. Azt kell ezért megvizsgálni, hogy az értékesítési tilalom besorolható-e valamely, a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében megjelölt szerződési feltétel alá.

23. A Dior szerint egyrészt az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítés tilalma azon területre vonatkozó feltétel, ahol a védjegyet fel lehet használni. Ezt az esetkört olyan esetekre tekintettel fogalmazták meg, amikor a védjegy használója jogosultságot kap bizonyos területeken történő értékesítésre. Ennek egy különleges esetét jelenti az értékesítés korlátozása bizonyos helyeken.

24. Ez az álláspont azonban már kiindulópontját tekintve is téves. Az irányelv 8. cikkének (2) bekezdése nem érinti a védjegyhasználat területi korlátozásának valamennyi megsértését, csak – amint azt a Bizottság hangsúlyozta – azon kikötések megsértésére terjed ki, amelyek meghatározzák azt a területet, amelyen a védjegy az árun *elhelyezhető*. A jelen ügyben azonban semmi nem utal arra, hogy a SIL a használati szerződésben meghatározott területen kívül helyezte volna el a védjegyet az árukon.

25. Másrészt a Dior, és talán a Cour de Cassation is, az értékesítési tilalmat az engedélyes által gyártott áruk vagy nyújtott szolgáltatások minőségére vonatkozó kikötéssel hozza összefüggésbe. Ez egy a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő további olyan szerződési kikötés, amellyel összefüggésben lehetséges a védjegyoltalomból eredő jogok érvényesítése.

26. Amint azt a Copad helyesen állapította meg, és a Dior álláspontjával szemben, az áruk értékesítése nem tekinthető szolgáltatásnak ebben az értelemben. A szolgáltatás minőségének csak akkor van jelentősége, ha a használati szerződés szolgáltatásnyújtásra vonatkozik. [5] A jogvita tárgyát képező értékesítési tilalom azonban a védjeggyel megjelölt árukra vonatkozik.

27. Ez az elképzelés inkább azon a körülményen alapul, hogy a Dior védjegyet a közvélemény olyan luxuscikkekkel társítja, amelyeket általában nem akciós áruk forgalmazóinál értékesítenek. Azt sugallja, hogy az értékesítés e formája kikezdi az áru luxuscikk voltát, és kihatással lehet annak minőségére.

28. A „minőség” fogalmának szerepeltetése a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében a védjegy alapvető rendeltetésére emlékeztet. A védjegynek garantálnia kell, hogy valamennyi általa megjelölt termék vagy szolgáltatás egyetlen vállalat ellenőrzése alatt készült vagy került leszállításra, és e termékek minősége iránt a felelősség e vállalatot terheli. [6]

29. A védjegyjogosultat ennek megfelelően a 89/104 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének olyan helyzetbe kell hoznia, hogy a védjegyével megjelölt áru minőségét garantálni tudja. Amint azt a Bizottság helyesen megjegyezte, ilyen helyzet az, amikor a védjegy használója más termékeket jelöl meg a védjeggyel, mint amelyek a használati szerződésben szerepelnek.

30. A gyártásra történő hivatkozásból az következik, hogy az áruk minősége csak azon tulajdonságokra vonatkozik, amelyeket

5 – Lásd például a C-418/02. sz. Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte ügyben 2005. július 7-én hozott ítéletet (EBHT 2005., I-5873. o.).

6 – A C-10/89. sz. HAG GF ügyben 1990. október 17-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-3711. o.) 13. pontja; a C-349/95. sz. Loendersloot-ügyben 1997. november 11-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-6227. o.) 22. pontja; a C-39/97. sz. Canon-ügyben 1998. szeptember 29-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-5507. o.) 28. pontja és a C-299/99. sz. Philips-ügyben 2002. június 18-án hozott ítélet (EBHT 2002., I-5475. o.) 30. pontja.

az áruk a gyártás során nyernek. A jelen használati szerződés kapcsán például rosszabb minőségű anyagok felhasználása merülhetne fel. Ezzel szemben nem tartoznak ide azon jellemzők, amelyek kizárólag az értékesítés módjából adódnak.

31. A luxus- és magas presztízsű áruk esetében ugyanakkor rendszerint az áru jó hírneve is releváns a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett minőség megítélése szempontjából. Az áru további tulajdonságaitól függetlenül a védjegy jó hírnevének sérelme önmagában is ahhoz vezethet, hogy megváltozhat az áru luxusárukénti vagy magas presztízsű árukénti elismerése. Ezen áruk esetében ezért az értékesítés azon módja, amely jó hírnevüket elhomályosítja, egyúttal minőségüket is megkérdőjelezheti.

32. Ugyanakkor nem képes valamennyi, a védjegy jó hírnevére gyakorolt esetleges sérelem megkérdőjelezni a jó hírneve által is jellemzett áru minőségét. Azt az értékesítési csatornát ugyanis, amelyen keresztül az árut értékesítették, a későbbiekben általában nem lehet minden további nélkül beazonosítani. [7] Ezért az értékesítési csatorna, amely az áru adott példányáról nem ismerthető fel, az áru adott példányának minőségét csak annyiban sértheti, amennyiben az értékesítés az e védjeggyel ellátott *valamennyi* példány jóhírnevét sérti.

33. Eszerint lehetséges, hogy a Dior védjegy jó hírneve súlyos sérelmet szenved, ha az azzal megjelölt árukat tömegesen és alacsony áron értékesítik számos helyen, akciós áruk forgalmazóinál, megfelelő reklámtevékenység kíséretében. A fogyasztókban az a benyomás alakulhat ki, hogy az e védjeggyel megjelölt áruk már nem annyira exkluzívak, mint voltak korábban. Amennyiben azonban az ilyen áruk csak elvétve bukkannak fel akciós áruk forgalmazóinál, ez esetleg akár egyáltalán nem gyakorol hatást a védjegy jó hírnevére.

34. Amint emellett a 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésére vonatkozó későbbi fejtegetéseimből is kiderül majd, az áru minőségének fogalma csak ilyen tág értelmezésben biztosítja azt, hogy a védjegyjogosult védjegyoltalomból eredő jogai ne érvényesüljenek szélesebb körben harmadik személyek tekintetében, mint az engedélyes tekintetében. A 7. cikk (2) bekezdése ugyanis megalapozza az áru forgalmazása elleni fellépés lehetőségét, amennyiben e forgalmazás a védjegy jó hírnevét súlyosan károsítja. [8]

35. Az, hogy egy adott értékesítési mód, és különösen a jogvita tárgyát képező, akciós áruk forgalmazói általi értékesítés valóban sérti-e az áru jó hírnevét és ezen keresztül a minőségét, és ha igen, mennyiben, olyan ténykérdés, amelyet az alapügyben eljáró bíróságnak kell megítélnie az adott ügy konkrét körülményeinek figyelembevételével.

7 – Más a helyzet egyes különleges jellemzővel rendelkező áruk esetében, mint amilyenek például a nyomdahibás kiadványok.

8 – Lásd az alábbi 59. és azt követő pontokat.

36. A használati szerződésben szereplő, a védjeggyel megjelölt áruk bizonyos forgalmazók részére történő értékesítésére vonatkozó, jelen ügyben vizsgált tilalom csak korlátozottan befolyásolja e mérlegelést. E tilalom alapvetően azt mutatja, hogy a használati szerződés felei a szerződés megkötése során úgy ítélték meg, hogy az értékesítés módja jeletőséggel bír a védjegy jó hírneve szempontjából. Jogvita esetén azonban értelemszerűen további vizsgálatot igényel az, hogy ez az értékelés helytálló-e.

37. A 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését mindezek alapján úgy kell értelmezni, hogy a védjegyjogosult felléphet a védjegy használójával szemben a védjegyoltalomból eredő jogainak érvényesítése érdekében, amikor ez utóbbi megsérti a használati szerződés akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést tiltó kikötését, amennyiben ez az értékesítés az áru jó hírnevét olyan súlyosan károsítja, hogy az megkérdőjelezi az áru minőségét.

B – *A második kérdésről*

38. A második kérdés a védjegyoltalom kimerülésére vonatkozik. A Cour de cassation arra keres választ, hogy a 89/104 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy úgy kell tekinteni valamely védjeggyel megjelölt áruknak az engedélyes által történő, a használati szerződésben foglalt azon kikötést sértő forgalomba hozatalát, amely tiltja az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést, hogy ahhoz a védjegyjogosult nem adta hozzájárulását.

39. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 89/104 irányelv 5. cikke olyan kizárólagos jogot ruház a védjegyjogosultra, amely alapján az bármely harmadik személynek megtilthatja, hogy a védjeggyel megjelölt árukat importálja, eladásra felkínálja, forgalomba hozza, vagy e célból raktáron tartsa. A 7. cikk (1) bekezdése kivételt állít fel e szabályra, amikor kimondja, hogy a védjegyjogosult joga kimerül, amennyiben az áruk általa, illetve az ő hozzájárulásával kerültek forgalomba hozatalra az EGT területén. [9]

40. A Dior helyesen állapította meg, hogy a védjegy SIL általi használatáról szóló használati szerződéssel az áruk forgalomba hozatala még nem történt meg. E szerződés ugyanis csupán azt határozza meg, hogy a SIL hogyan hozhatja forgalomba az árukat. A védjegyoltalom kimerülése csak az áru azon példányai esetében valósul meg, amelyeket ténylegesen fogalomba hoztak. Ezek a példányok azonban még nem léteztek, amikor a használati szerződést megkötötték. Így a használati szerződés önmagában nem eredményezi a védjegyoltalom kimerülését.

41. A jelen ügyben a védjegyoltalom azáltal merülhetett ki, hogy a SIL a kérdéses árukat értékesítette a Copadnak. A védjegyjogosult Dior ugyanis a használati szerződés aláírásával

9 – Lásd a C-414/99–C-416/99. sz., Zino Davidoff és Levi Strauss ügyekben 2001. november 20-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-8691. o.) 40. pontját, a C-244/00. sz., Van Doren + Q ügyben 2003. április 8-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-3051. o.) 33. pontját és a 4. lábjegyzetben hivatkozott Peak Holding ügyben hozott ítélet 34. pontját.

hozzájárult ahhoz, hogy a SIL forgalomba hozza ezeket az árukat. [10]

42. E használati szerződés azonban kifejezetten kizárja az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést. A Dior és a francia kormány ebből arra következtet, hogy a forgalmazásra vonatkozó szerződéses hozzájárulás nem terjed ki a Copadnak történő értékesítésre. Ebben az esetben az árukat a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül hozták forgalomba, és a védjegyoltalom még nem merült ki.

43. E megoldás mellett szól a Zino Davidoff és Levi Strauss ügyben hozott ítélet, amelynek értelmében hatásának jelentőségére tekintettel – mely az alapeljárásban érintett védjegyek védjegyjogosulja kizárólagos jogának, azaz egy olyan jognak a megszűnése, amely lehetővé teszi, hogy az első forgalomba hozatalt felügyelje – a hozzájárulást oly módon kell kifejezésre juttatni, hogy abból egyértelműen kiderüljon az e jogról való lemondás szándéka. Különösen a hozzájárulás kifejezett nyilatkozat formájában való közlése utal ilyen szándékra. [11] A használati szerződés nem tekinthető ilyen kifejezett hozzájárulásnak, hiszen az épp ellenkezőleg, kifejezetten kizárja az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést.

44. A Peak Holding ügyben hozott ítéletből sem vezethető le feltétlenül, hogy a védjegyjogosult hozzájárulását adta. Ez az ügy a védjegygyel megjelölt áruk védjegyjogosult általi eladása kapcsán létrejött megállapodásokkal volt kapcsolatos. Az ilyen megállapodások csak az e szerződés felei közötti viszonyt érintik, és nem zárják ki a védjegyoltalom kimerülését, [12] amely *erga omnes* hatállyal áll be. A jelen ügy ugyanakkor nem egy, a védjegyjogosult részvételével létrejött értékesítési mellékmegállapodással, hanem a használati szerződésnek az engedélyes harmadik személyekkel kötött üzleteire gyakorolt hatásával kapcsolatos.

45. A jelen ügy ugyanakkor különbözik az eddig elbírált ügyektől, mivel egy használati szerződés más megállapodásokhoz képest különleges hatást gyakorol a védjegyoltalomból eredő jogok terjedelmére. A 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése kifejezetten rendelkezik arról, hogy e jogok meddig terjednek az engedélyessel szemben. A védjegyoltalom által a védjegyhasználat tekintetében állított korlátok nem érvényesülhetnek szélesebb körben harmadik személyek tekintetében, mint az engedélyes tekintetében, aki jogainak szerződésben megállapított korlátait ismeri. Nem látható be, hogy a védjegyoltalomból eredő jogok miért csak korlátozottan érvényesülnének az engedélyes tekintetében, ha teljes mértékben érvényesíthetőek lennének a használati szerződésben nem érintett harmadik személyekkel szemben.

10 – A C-9/93. sz., IHT Internationale Heiztechnik és Danzinger (Ideal Standard) ügyben 1994. június 22-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-2789. o.) 34. pontjában a Bíróság az engedélyes általi forgalomba hoztalt a védjegyoltalom kimerülése egy eseteként jelölte meg.

11 – A 9. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 45. és 46. pontja.

12 – A 3. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 52. és azt követő pontjai.

46. Éppen erre az eredményre vezetne, ha a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése a védjegyoltalomból eredő jogok érvényesíthetőségét szűkebben határozná meg az engedélyes tekintetében, mint harmadik személyek tekintetében. Az engedélyest a védjegyoltalomból eredő jogok nem akadályoznák meg abban, hogy a védjegyet az üzleti forgalomban használja. Ezzel szemben vevői, akik általában nem ismerik a használati szerződést, annak a kockázatnak volnának kitéve, hogy a védjegyjogosult érvényesíti velük szemben a védjegyoltalomból eredő jogait, például megtiltaná nekik, hogy a védjeggyel megjelölt árukat továbbértékesítsék.

47. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy csak a használati szerződésnek a 89/104 irányelv 8. cikke (2) bekezdésében megjelölt megsértése zárja ki a védjegyoltalom kimerülését. Amennyiben az engedélyes a védjeggyel megjelölt árukat a védjegyoltalomból eredő jogokat meg nem sértve fogalomba hozhatja, akkor – amint azt a Bizottság hangsúlyozta – elengedhetetlen, hogy vevői bízhassanak a védjegyoltalom kimerülésében.

48. Ezzel a megállapítással összhangban van az, hogy a Bíróság – amint arra a Bizottság és a Copad rámutatott – a Peak Holding ügyben hozott ítéletben különbséget tett a védjegyoltalom kimerülése és a szerződéses kötelezettségek vevő általi megsértése között.[13] A szerződések csak a szerződés feleit kötik, míg a védjegyoltalomból eredő jog és annak kimerülése *erga omnes* hatályú.

13 – A 3. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 54. pontja.

49. Nem következik más a védjegyjogosultnak a védjeggyel ellátott termékek első forgalomba hozatalára vonatkozó kizárólagos jogából sem.[14] A használati szerződés megkötése ugyanis eleve lehetővé teszi a védjegyoltalomból eredő jogok gyakorlását. Az e szerződésből eredő jogok a Dior számára annak ellentételezését jelentik, hogy a SIL a védjegygyel megjelölt árukat forgalmazza.

50. A védjegyoltalomból eredő jognak tehát a termékek minőségének ellenőrzését, nem pedig ezen ellenőrzés tényleges gyakorlását kell biztosítania. A védjegyjogosult azáltal gyakorolhat ellenőrzést az engedélyes felett, hogy a szerződésbe olyan rendelkezéseket foglal, amelyek az engedélyest iránymutatásainak követésére kötelezik, és lehetőséget biztosítanak számára arra, hogy ezek betartásáról meggyőződjön. Amennyiben például a védjegyjogosult eltűri, hogy az engedélyes alacsonyabb minőségű terméket állítson elő, annak ellenére, hogy a szerződés alapján ez ellen felléphetne, úgy ezért neki kell viselnie a felelősséget.[15] A 89/104 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének hatályán kívül eső esetekben mindenesetre az ilyen ellenőrzés eszközei szerződéses jellegűek, és nem a védjegyoltalomból eredő jogon alapulnak.

14 – A C-427/93., C-429/93. és C-436/93. sz., Bristol-Myers Squibb és társai egyesített ügyekben 1996. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-3457. o.) 31., 40. és 44. pontja és a 3. lábjegyzetben hivatkozott Peak Holding ügyben hozott ítélet 35. pontja.

15 – A 10. lábjegyzetben hivatkozott IHT Internationale Heiztechnik és Danzinger ügyben hozott ítélet 37. pontja.

51. Ugyanez érvényes a nem kívánt értékesítési módokra. Amennyiben a védjegyjogosult lemond az értékesítés ellenőrzéséről vagy nem él a szerződésben kikötött ellenőrzési lehetőségekkel, nincs alapja annak, hogy biztosítva legyen számára a védjegyoltalomból eredő jogok érvényesítésének lehetősége harmadik személyekkel szemben.

52. A 89/104 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését ezért úgy kell értelmezni, hogy valamely védjeggyel megjelölt áruknak az engedélyes által történő, a használati szerződésben foglalt kikötést sértő forgalomba hozatalát csak akkor kell úgy tekintetni, hogy ahhoz a védjegyjogosult nem adta hozzájárulását, ha az engedélyes az értékesítéssel egyúttal a védjegyen a 8. cikk (2) bekezdése értelmében fennálló jogokat is megsérti.

C – *A harmadik kérdésről*

53. A Cour de cassation végül azt kérdezi, hogy amennyiben a védjegyjogosult az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítés tilalmával nem tudja kizárni a védjegyoltalom kimerülését, hivatkozhat-e a 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésére az áruk további forgalmazásának megakadályozása érdekében.

54. E rendelkezés értelmében a védjegyoltalom kimerülésének a 89/104 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében található alapelve nem alkalmazandó, ha a jogosultnak jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az áruk további forgalmazását ellenezze, különösen, ha az áru állagát, állapotát – a forgalomba hozatalt követően – megváltoztatták, illetve károsították. [16]

55. Az áru állagának, állapotának megváltoztatására vagy károsítására vonatkozó, kifejezetten megjelölt eset a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben már említett, az áruk minőségének a védjegyjogosult általi garantálásához kapcsolódik. Amennyiben a védjeggyel megjelölt árukat megváltoztatják azok forgalomba hozatalát követően, a minőség e garanciája sérülhet. [17] A védjegyjogosult számára ezért biztosítani kell a jogot arra, hogy felléphessen védjegyének megváltoztatott árukon történő használata ellen.

56. Amennyiben az áru minősége sérül az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítéssel, az itt képviselt álláspont szerint a jelen helyzetben nem merül fel a 89/104 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének alkalmazása. A védjegyjogosult ugyanis a védjegyoltalomból eredő jogait minden további nélkül érvényesítheti az engedélyessel szemben, és a védjegyoltalom kimerülése nem következik be.

16 – A C-337/95. sz. Parfums Christian Dior ügyben 1997. november 4-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-6013. o.) 40. pontja.

17 – A Bíróság az ilyan helyzetet főként a gyógyszerek újracsomagolásával összefüggésben vizsgálta, lásd legutóbb a C-348/04. sz., Boehringer Ingelheim és társai ügyben 2007. április 26-án hozott ítéletet (EBHT 2007., I-3391. o.), ahol további hivatkozások találhatók.

57. Meg kell azonban vizsgálni, hogy az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítésre vonatkozó szerződéses kikötés megsértése az áruk minőségének sérelmétől függetlenül megalapoz-e olyan jogos érdeket, amely kizárja a védjegyoltalom kimerülését.

58. A „különösen” kifejezés 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésben történő használata arra utal, hogy a védjeggyel megjelölt áruk állapotának megváltoztatása vagy károsítása csak példa arra, hogy mi tekinthető jogos érdeknek. [18]

59. A Bíróság e tekintetben elismerte, hogy a védjegy jó hírnevének okozott sérelem főszabályként az irányelv 7. cikkének (2) bekezdése szerinti jogos érdeknek tekinthető, amely igazolja, hogy a védjegyjogosult az általa vagy az ő hozzájárulásával a Közösség területén forgalomba hozott áruk további forgalmazását megtiltsa. [19] Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a védjegyjogosultnak jogos érdeke áll fenn arra, hogy tiltakozzon a luxus- vagy magas presztízsű áruk olyan reklámozása ellen, amely a védjegy értékére olyan hatással lehet, hogy a szóban forgó áruk tekintélyét, presztízst sugalló imázsát, valamint a belőlük eredő luxusérzetet károsítja. [20]

60. A 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése értelmében vett jogos érdek azonban csak akkor áll fenn, ha a védjegy jó hírnevének súlyos sérelme bizonyítást nyer a konkrét ügyben. [21] Ilyen súlyos sérelemként említi a Bíróság azt, ha egy viszonteladó nem akadályozza meg, hogy hirdetési újságjában a védjegy olyan környezetben jelenjen meg, amely azzal a veszéllyel fenyeget, hogy súlyosan károsítja azt az imázst, amelyet a védjegyjogosult védjegyével összefüggésben sikeresen kialakított. [22]

61. Eszerint, amennyiben egy viszonteladó az értékesítési mód révén súlyosan károsítja egy védjegy jó hírnevét, fennállhat – amint azt különösen a francia kormány megjegyezte – a 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése értelmében vett olyan jogos érdek, amely indokolja, hogy a védjegyjogosult fellépjen ezen értékesítési forma ellen.

18 – A 16. lábjegyzetben hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítélet 42. pontja, ahol további hivatkozások találhatók.

19 – A 16. lábjegyzetben hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítélet 43. pontja, ahol további hivatkozások találhatók.

20 – A 16. lábjegyzetben hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítélet 45. pontja, ahol további hivatkozások találhatók.

21 – A 16. lábjegyzetben hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítélet 46. pontja, ahol további hivatkozások találhatók.

22 – A 16. lábjegyzetben hivatkozott Parfums Christian Dior ügyben hozott ítélet 47. pontja.

62. Ellenben ezen ítélkezési gyakorlatból nem vezethető le az, hogy önmagában az akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítés tilalmára vonatkozó szerződési kikötés megsértése olyan jogos érdeknek volna tekinthető, amely alapján fel lehetne lépni az áruk további forgalmazásával szemben. A Bizottság helyesen állapította meg, hogy a 89/104 irányelv 8. cikkének (2) bekezdését hatékony érvényesülésétől fosztaná meg az, ha a használati szerződés kikötéseinek az engedélyes általi bármilyen megsértése lehetővé tenné a védjegyjogosult számára, hogy megakadályozza az áruk további forgalmazását.

63. Az akciós áruk forgalmazói *számára* történő értékesítés sem feltétlenül vezet a luxus- vagy magas presztízsű védjegy jó hírnevének súlyos sérelméhez.

64. Egyrészt nem zárható ki, hogy az akciós áruk forgalmazója nem maga értékesíti az árukat a fogyasztóknak, hanem azokat viszonteladóknak adja tovább, akik az árukat olyan környezetben kínálják, amely megfelel azok luxus- vagy presztízsjellegének. Elképzelhető, hogy az akciós áruk forgalmazója olyan exkluzív üzleteknek adja el az árukat, amelyek korábban azokat nem szerezhették meg, mivel nem tartoztak az adott védjegy értékesítési hálózatához. A fogyasztók az ilyen ajánlatokból aligha következtetnének arra, hogy a védjeggyel megjelölt termék kevésbé exkluzív, mint korábban.

65. Másrészt még egy, a védjegy jó hírnevére feltehetőleg sérelmes értékesítési forma esetén is további vizsgálatot igényel, hogy valóban bekövetkezett-e kár, és az súlyos-e. Hasonlóan annak vizsgálatához, hogy a jó hírnév esetleges sérelme a védjeggyel megjelölt áru minőségét megkérdőjelezi-e, [23] ez is az konkrét ügy körülményein múlik. Az alapügyben eljáró bíróságnak kell ezt a kérdést megítélnie, [24] amit a használati szerződés nem tesz feleslegessé.

66. A 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése mindezek alapján nem teszi lehetővé a védjegyjogosult számára, hogy megakadályozza a védjegyével megjelölt áruknak akciós áruk forgalmazói által történő forgalmazását mindössze azon az alapon, hogy a használati szerződés egy kikötése megtiltja az áruk akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítését.

23 – Lásd a fenti 32. és azt követő pontokat.

24 – Lásd a C-63/97. sz. BMW-ügyben 1999. február 23-án hozott ítélet (EBHT 1999., I-905. o.) 51. és 55. pontját és a 17. lábjegyzetben hivatkozott Boehringer Ingelheim és társai ügyben hozott ítélet 46. pontját.

V – Végkövetkeztetések

67. A fentiek alapján a következőképpen javaslom megválaszolni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket:

1) A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 89/104/EGK első irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a védjegyjogosult felléphet a védjegy használójával szemben a védjegyoltalomból eredő jogainak érvényesítése érdekében, amikor ez utóbbi megsérti a használati szerződés akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítést tiltó kikötését, amennyiben ez az értékesítés az áru jó hírnevét olyan súlyosan sérti, hogy az megkérdőjelezi az áru minőségét.

2) A 89/104 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely védjeggyel megjelölt áruknak az engedélyes által történő, a használati szerződésben foglalt kikötést sértő forgalomba hozatalát csak akkor kell úgy tekintetni, hogy ahhoz a védjegyjogosult nem adta hozzájárulását, ha az engedélyes az értékesítéssel egyúttal a védjegyen a 8. cikk (2) bekezdése értelmében fennálló jogokat is megsérti.

3) A 89/104 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése nem teszi lehetővé a védjegyjogosult számára, hogy megakadályozza a védjegyével megjelölt áruknak akciós áruk forgalmazói által történő forgalmazását mindössze azon az alapon, hogy a használati szerződés egy kikötése megtiltja az áruk akciós áruk forgalmazói számára történő értékesítését.